

รายงานการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิต
แบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม
เรื่อง การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)
โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘
สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. หลักการและเหตุผล

ทุ่งรังสิต มีอาณาเขตครอบคลุมบางส่วนของพื้นที่ ๗ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครนายก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปราจีนบุรี มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๒,๓๘๕,๘๓๔ ไร่ หรือ ๓,๘๑๗.๓๓ ตารางกิโลเมตร สภาพทางภูมิศาสตร์ของทุ่งรังสิตเป็นพื้นที่ราบลุ่มภาคกลาง ลักษณะคล้ายอ่างน้ำ มีปัญหาหลักเป็นดินเปรี้ยวจัด รongลงมา ได้แก่ ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ น้ำแล้ง/น้ำท่วม และการใช้ที่ดินผิดประเภท อาชีพหลักของเกษตรกรในบริเวณนี้ คือ การทำนา เกษตรกรบางส่วนได้ปรับเปลี่ยนพื้นที่โดยการยกร่องทำสวน ปลูกผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้นโตเร็ว จากการจัดชั้นความเหมาะสมของที่ดิน พบว่าพื้นที่ทุ่งรังสิตส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร ดังนั้น การส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ทุ่งรังสิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาทรัพยากรดินและประเมินศักยภาพของดิน กำหนดแนวทางการจัดการดิน การจัดการน้ำ ชนิดพืชที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ ตลอดจนการบูรณาการวิธีการต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร ซึ่งจะเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่ทุ่งรังสิตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกิจกรรมดังกล่าวต้องการการสนับสนุนในหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ในหลากหลายมิติทั้งทางด้านนโยบาย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านสังคม ด้านเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนและสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ (paradigm shift) สู่การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาคการเกษตรที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างฐานการผลิตให้แข็งแรง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยปรับตัวไปสู่รูปแบบการเกษตรยั่งยืน เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และรวมกลุ่มเกษตรกรในการพัฒนาอาชีพต่อไป

กรมพัฒนาที่ดินมีภารกิจที่สำคัญในการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน ได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการในปีพ.ศ.๒๕๖๓ ภายใต้แผนปฏิบัติการระดับชาติและสิ่งแวดล้อม (ทรัพยากรดิน) และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ ๓ ของกรมพัฒนาที่ดิน ด้านบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดินและอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีแผนงานดำเนินการด้านการวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัดในพื้นที่ทุ่งรังสิต ให้คำแนะนำและเป็นแนวทางการจัดการแก่เกษตรกรในพื้นที่ทุ่งรังสิต ตลอดจนขยายผลสู่การปฏิบัติในพื้นที่ที่มีปัญหาดคล้ายคลึงกันในอนาคต

สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนกิจกรรมโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ กิจกรรมการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน RRA เพื่อเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของกรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก จึงได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยวิธีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาพื้นที่ และใช้ในการจัดทำสำรวจออกแบบล่วงหน้าการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการปีงบประมาณ ๒๕๖๘ มีพื้นที่ดำเนินการจำนวน ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลบางสมบูรณ์ และ ตำบลศิระชะกระบือ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตร
- ๒.๒ เพื่อใช้ในการจัดทำสำรวจออกแบบล่วงหน้าการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ ปีงบประมาณ ๒๕๖๙
- ๒.๓ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นแนวทางการจัดการทรัพยากรดินแก่เกษตรกรในพื้นที่ทุ่งรังสิต

๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ กรมพัฒนาที่ดิน

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม ๒๕๖๘ - มีนาคม ๒๕๖๘

๕. วัน เวลา สถานที่ดำเนินการ

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	สถานที่ดำเนินการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA)
๑	๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ที่ ๓ ตำบลศิระชะกระบือ อำเภอบางศรีณรงค์ จังหวัดนครนายก
๒	๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘	ณ ที่ทำการกำนัน หมู่ที่ ๘ ตำบลบางสมบูรณ์ อำเภอบางศรีณรงค์ จังหวัดนครนายก

๖. ผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๑๐๐ ราย

สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม จำนวน ๑๐๐ ราย ประกอบด้วย

๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมประชุมตำบลศิระชะกระบือ จำนวน ๔๐ ราย และตำบลบางสมบูรณ์ จำนวน ๔๐ ราย
๒. ผู้สังเกตการณ์จากหน่วยงาน จำนวน ๒๐ ราย
 - เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ
 - เจ้าหน้าที่จากศูนย์วิจัยข้าว
 - เจ้าหน้าที่จากกรมประมง
 - เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทาน
 - เจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
 - เจ้าหน้าที่จากกลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
 - เจ้าหน้าที่จากกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
 - เจ้าหน้าที่จากกลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑
 - เจ้าหน้าที่จากสถานีพัฒนาที่ดินนครนายก

๗. วิธีการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA จำนวน ๒ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ มีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๗.๑ สถานีพัฒนาที่ดินนครนายกกำหนดพื้นที่เป้าหมาย วัน เวลา สถานที่จัดประชุม และจำนวนกลุ่มเป้าหมายการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA

๗.๒ สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก จัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA

๗.๓ สถานีพัฒนาที่ดินจัดทำหนังสือเชิญเกษตรกรเป้าหมาย ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ฯลฯ ตามกำหนดการวัน เวลา สถานที่จัดประชุมจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วม PRA

๗.๔ ดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA ในวัน เวลา สถานที่ตามกำหนดโดยนำประเด็นปัญหา ความต้องการ จุดแข็ง-จุดอ่อน และจำนวนผู้สมัครเข้าโครงการฯ รวบรวมประเด็นต่าง ๆ เพื่อจัดรายงานการจัดทำประชาพิจารณ์

๗.๕ จัดทำแบบสรุปผลการดำเนินงานจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA

กำหนดการการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	- ลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	- พิธีเปิดโดยผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครนายก
๐๙.๓๐ - ๑๐.๐๐ น.	- ชี้แจงหลักการและเหตุผลโครงการ (เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก)
๑๐.๑๕ - ๑๐.๔๕ น.	- ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาตำบล (ผู้แทนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล)
๑๐.๔๕ - ๑๑.๓๐ น.	- ข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรดินและน้ำ (กลุ่มวางแผนด้านการใช้ที่ดิน สพข.๑) - การใช้เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช (กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน สพข.๑) - การเก็บตัวอย่างดินและการวิเคราะห์ดิน (กลุ่มวิเคราะห์ดิน สพข.๑) - ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานทุ่งรังสิต (กลุ่มสำรวจเพื่อทำแผนที่ดิน สพข.๑)
๑๑.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	- การรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เข้าร่วมประชุม
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	- การรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เข้าร่วมประชุม

หมายเหตุ ๑. เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น./ ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น. รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม

๒. เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

๓. กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ที่ ๓ ตำบลศิระชะกระบือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม

จำนวนผู้เข้าร่วม ๕๐ ราย ประกอบด้วยตัวแทนเกษตรกรตำบลศิระชะกระบือ จำนวน ๔๐ ราย ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ ราย

๑. ผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ มีผลทำให้รับทราบปัญหาหลักและประเด็นความต้องการ และมีกรร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑.๑ ปัญหาหลัก ตำบลศิระชะกระบือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ลำดับ	ประเด็น
๑	ดินเปรี้ยว/ดินเปรี้ยว
๒	ดินแน่นทึบ พืชไม่เจริญเติบโต
๓	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๔	น้ำแล้ง/น้ำท่วม/น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ
๕	แมลงศัตรูพืช
๖	ข้าววัชพืช (ข้าวตืด)

๑.๒ ประเด็นความต้องการ

ลำดับที่	ประเด็น
๑	ต้องการปรับพื้นที่นาให้เรียบ เพื่อควบคุมระดับความเปรี้ยวของดิน
๒	ต้องการได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากกรมการข้าว
๓	ต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ช่วยในเรื่องการลดต้นทุน
๔	ต้องการชุดลอกคูคลอง
๕	ต้องการปูนมาร์ลหรือโดโลไมท์ เพื่อแก้ไขดินเปรี้ยว, น้ำเปรี้ยว

๒. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน กำหนดกิจกรรมที่ควรพัฒนาแนวทางการแก้ไขตามพันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน ดังนี้

- ๑) การพักดินโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อแก้ไขปัญหาข้าวตืด
- ๒) การไถกลบตอซัง เพื่อลดปัญหาหมักพืช และเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- ๓) การใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
- ๔) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๕) การจัดหาปูนมาร์ล / ปูนโดโลไมท์ เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว
- ๖) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/ระบบกระจายน้ำ

ภาพกิจกรรมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA
โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หมู่ที่ ๓ ตำบลศิระชะกระบือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

สรุปกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ ที่ทำการกำนัน หมู่ที่ ๘ ตำบลบางสมบูน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม

จำนวนผู้เข้าร่วม ๕๐ ราย ประกอบด้วยตัวแทนเกษตรกรตำบลบางสมบูน จำนวน ๔๐ ราย ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ ราย

๑. ผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ มีผลทำให้รับทราบปัญหาหลักและประเด็นความต้องการ และมีการร่วมกันวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑.๑ ปัญหาหลัก ตำบลบางสมบูน อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ลำดับ	ประเด็น
๑	ดินเปรี้ยว
๒	ดินแน่นทึบ พืชไม่เจริญเติบโต
๓	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
๔	น้ำเค็มหนุนในช่วงฤดูแล้ง (กุมภาพันธ์ - เมษายน)
๕	น้ำแล้ง/น้ำท่วม
๖	แมลงศัตรูพืช
๗	ข้าววัชพืช (ข้าวตืด)

๑.๒ ประเด็นความต้องการ

ลำดับที่	ประเด็น
๑	ต้องการปรับพื้นที่นาให้เรียบ เพื่อควบคุมระดับความเปรี้ยวของดิน
๒	ต้องการได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากกรมการข้าว
๓	ต้องการให้สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ช่วยในเรื่องการลดต้นทุน
๔	ต้องการขุดลอกคูคลอง
๕	ต้องการปูนมาร์ลหรือโดโลไมท์ เพื่อแก้ไขดินเปรี้ยว, น้ำเปรี้ยว

๒. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน กำหนดกิจกรรมที่ควรพัฒนาแนวทางการแก้ไขตามพันธกิจของกรมพัฒนาที่ดิน ดังนี้

- ๑) การพักดินโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อแก้ไขปัญหาข้าวตืด
- ๒) การเฝ้าติดตามตอซัง เพื่อลดปัญหาหมักพืช และเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- ๓) การใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม
- ๔) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๕) การจัดหาปูนมาร์ล / ปูนโดโลไมท์ เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว
- ๖) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ/ระบบกระจายน้ำ

ภาพกิจกรรมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน PRA
โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ
วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ณ ที่ทำการกำนัน หมู่ที่ ๘ ตำบลบางสมบูรณ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บทวิเคราะห์พื้นที่ในโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) กระบวนการวิเคราะห์ DPSIR (Driver-Pressure-State-Impact-Response) การวิเคราะห์จะเริ่มต้นด้วยการนำระบบ DPSIR มาใช้เพื่อระบุปัญหาในภาพรวม หลังจากนั้นจะเป็นการจัดทำตาราง (Matrix) ที่ระบุปัญหาความต้องการการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ความเหมาะสมของดิน การกำหนดเขตการใช้ที่ดินในอนาคต พร้อมข้อเสนอแนะและนำกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่ดำเนินแก้ไขปัญหามาตามความต้องการของเกษตรกร

แรงขับเคลื่อน (Driver)

- ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- ต้องการปรับพื้นที่นาเรียบ (จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ)
- การจัดการดินไม่เหมาะสม
- พืชไม่เจริญเติบโต

แรงกดดัน (Pressure)

- น้ำท่วมในฤดูฝน
- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- ขาดการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่ดี
- ต้นทุนการผลิตสูง

สถานะ (State)

- ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- การคมนาคมไม่สะดวก
- ข้าววัชพืช(ข้าวตืด)
- ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

การตอบสนอง (Response)

- ส่งเสริม/จัดกิจกรรมตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร
- ปรับปรุงบำรุงดินด้วยวัสดุปรับปรุงดิน(ปุ๋ยมาร์ล/ปูนโดโลไมท์)
- ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด/ การไถกลบตอซังและเศษพืช
- ปรับเปลี่ยนการผลิต ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้ง

ผลกระทบ (Impact)

- ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนสูง
- รายได้น้อย
- มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

สรุปกิจกรรมที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหา โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิตแบบบูรณาการ

๑. แผนงานปรับปรุงบำรุงดิน

- ๑.๑. กิจกรรมปรับปรุงคุณภาพดินเปรี้ยว โดยการใส่ปูนมาร์ลปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว
- ๑.๒ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- ๑.๒. การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- ๑.๓. การไถกลบตอซัง
- ๑.๔. การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- ๑.๕. การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวด้วยโดโลไมท์ในไม้ผล, พืชผักสวนครัว
- ๑.๖. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๑.๗. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อป้องกันหมอกและควันไฟในพื้นที่เกษตร
- ๑.๘. การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร เช่น ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพจากสารเร่ง พ.ด.๒

๒. แผนงานการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

- ๒.๑ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
 - ปรับปรุงแบบแปลงนา ลักษณะที่ ๑ ปรับพื้นที่นาเรียบ
 - ปรับปรุงแบบแปลงนา ลักษณะที่ ๒ ชุดคุ้ระบายน้ำ
 - ปรับปรุงแบบแปลงนา ลักษณะที่ ๓ ยกร่องสวน
 - ทางลำเลียงในไร่นา
- ๒.๒ การบริหารจัดการน้ำ
 - โครงการขุดลอกแหล่งเก็บกักน้ำในไร่นา
 - โครงการก่อสร้างระบบส่งน้ำและกระจายน้ำในไร่นา
 - โครงการขุดลอกคุ้ระบายน้ำในไร่นา
- ๒.๓ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๘. ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑. เกษตรกรมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน สภาพปัญหาในพื้นที่ และความต้องการตามบริบทของพื้นที่ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาตรงตามความต้องการของเกษตรกร

๒. เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสามารถเผยแพร่องค์ความรู้ การปรับโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงบำรุงดิน ในพื้นที่โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิต

๓. ทำให้ได้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในการจัดตั้งค่าของงบประมาณในปีต่อไป ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ทุ่งรังสิต

๙. คณะทำงานโครงการทุ่งรังสิต

๑. นางพิสมัย ยกย่อ่ง	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครนายก
๒. นางสาวมณฑนา สุริยวงศ์พงศา	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๓. นายเพชรราช มณีนิล	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
๔. นางสาววรรณา วันดี	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
๕. นางสาวเมณฑกา จันทนเทศ	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑

สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก